

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Факультет української філології, культури і мистецтва
Кафедра української мови

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з наукової роботи

Наталія ВІННІКОВА

«*14*» *серпня* 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

НАУКОВИЙ СЕМІНАР «МОВНА ПОЛІТИКА В ПОЛІЛІНГВАЛЬНОМУ ПРОСТОРИ»

для аспірантів

Спеціальності

Освітньо-наукової програми

Освітнього рівня

вищої освіти

035 Філологія

Філологія

третього (освітньо-наукового) рівня

Київ–2024

Розробники:

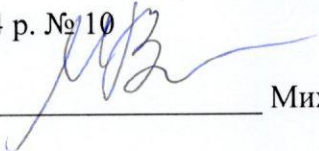
Вінтонів Михайло Олексійович, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови

Викладач:

Вінтонів Михайло Олексійович, доктор філологічних наук, професор кафедри української мови.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри української мови

Протокол від 29.08.2024 р. №10

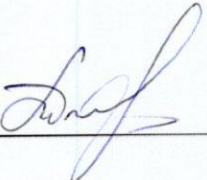
Завідувач кафедри Михайло ВІНТОНІВ

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої наукової програми 29 . 08 .2024 р.

Гарант освітньо-наукової програми Олена БРОВКО

Робочу програму перевірено

29 . 08 . 2024 р.

Завідувач аспірантури, докторантури Ілона ТРИГУБ

Пролонговано:

на 20 ___ /20 ___ н.р. (_____) . « ___ » ___ 20 ___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20 ___ /20 ___ н.р. (_____) . « ___ » ___ 20 ___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20 ___ /20 ___ н.р. (_____) . « ___ » ___ 20 ___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

на 20 ___ /20 ___ н.р. (_____) . « ___ » ___ 20 ___ р., протокол № ___
(підпис) (ПІБ)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Науковий семінар «Мовна політика в полілінгвальному просторі»		
Вид дисципліни	Вибіркова	Вибіркова
Мова викладання навчання та оцінювання	українська	українська
Загальний обсяг кредитів / годин	3/90	3/90
Рік навчання	II	II
Семестр	IV	IV
Обсяг кредитів	3	3
Обсяг годин, у тому числі:	90	90
Аудиторні	24	12
Модульний контроль	6	-
Семестровий контроль	-	-
Самостійна робота	60	78
Форма семестрового контролю	залік	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Науковий семінар «*Мовна політика в полілінгвальному просторі*» визначає обсяг знань, що має бути опанований здобувачами відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу вибіркового блоку дисциплін «*Українська мова*»; необхідне методичне забезпечення, складники та технологію оцінювання навчальних досягнень аспірантів.

Метою наукового семінару «*Мовна політика в полілінгвальному просторі*» є навчити здобувачів аналізувати різні мовні явища і правові акти, розрізняти основні тенденції в українському мовно-правовому полі, знати досягнення лінгвістичних шкіл, володіти навичками лінгвістичного аналізу мовних явищ.

Завдання наукового семінару:

- 1) з'ясувати лінгвістичну сутність таких категорій: мова, мовна політика, мовне законодавство, мовні акти, мовленнєва ситуація, рідна мова, державна мова, білінгвізм;
- 2) обґрунтувати доцільність виокремлення тих чи тих мовних ситуацій;
- 3) визначити й охарактеризувати чинники, що зумовлюють білінгвізм;
- 4) з'ясувати типологію мовних ситуацій;
- 5) описати статус та функції державної мови.

Під час лекційних і семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідницької та самостійної роботи аспіранти мають набувати таких *програмних компетентностей*:

ЗК – 1; 2; 8; 9 (загальні компетентності), СК – 1; 2; 3; 4; 5; 8 [спеціальні (фахові, предметні) компетентності]:

ЗК-1: Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до генерування та обґрунтування нових ідей

ЗК-2: Здатність до пошуку, обробки, систематизації, аналізу та критичної оцінки інформації з різних джерел; критичного мислення; аналізу міждисциплінарних явищ та процесів; розв'язувати комплексні проблеми на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності; реалізації власного аксіологічного та наукового потенціалу.

ЗК-8: Здатність до громадянської та соціальної активності й відповідальності.

ЗК-9: Усвідомлення суспільної ваги моральних, культурних, наукових цінностей і шляхів їх збереження та примноження.

СК-1: Засвоєння й осмислення основних наукових концепцій, історії розвитку та сучасного стану філологічних знань, актуальних теоретичних і практичних проблем. Здатність аналізувати філологічні явища з погляду фундаментальних принципів і знань та на основі відповідних загальнонаукових методів.

СК-2: Здатність планувати, обґрунтовувати та оцінювати філологічне дослідження та передбачати його результати.

СК-3: Здатність збирати дані для філологічного дослідження, науково систематизувати, аналізувати та інтерпретувати філологічні явища.

СК-4: Здатність розв'язувати широке коло проблем і завдань у галузі філології з використанням теоретичних та експериментальних методів.

СК-5: Здатність оперувати ґрунтовними лінгвістичними знаннями, зокрема в сфері лінгвосеміотики, концептології, контрастивної лінгвістики, семантики; застосовувати різні види лінгвістичного аналізу.

СК-8: Здатність планувати і здійснювати комплексні наукові дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання, зокрема в міждисциплінарних напрямках; планувати, тактично й стратегічно організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології; здійснювати проєктну діяльність на засадах лідерства.

3. Результати навчання за дисципліною

Після опанування дисципліни «*Мовна політика в полілінгвальному просторі*» здобувачі повинні мати такі **програмні результати навчання: РН 1, РН 2, РН 7, РН 15, РН 16.**

РН 1. Демонструвати знання в галузі гуманітаристики, зокрема філології: глибоке розуміння ролі науки, освіти і культури в розвитку цивілізації; знання філософії та методології науки; застосування філософських ідей і концепцій у власних дослідженнях; знання структури, форм і методів наукового пізнання, їхньої еволюції, методології наукових досліджень.

РН 2. Виявляти глибокі теоретичні знання в обсязі, необхідному для розв'язання професійних і науково-дослідних завдань, зокрема: основних класичних і новітніх філологічних концепцій; фундаментальних праць з обраного напрямку дослідження; змісту теоретичних і прикладних філологічних дисциплін; теоретичних і практичних проблем у галузі дослідження.

РН 7. Складати, обґрунтовувати та оцінювати план і дизайн філологічного дослідження, передбачати його результати; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, наявні літературні дані.

РН 15. Професійно, аргументовано, етично виважено і соціально відповідально пояснювати сутність конкретних філологічних явищ та пов'язаних із ними наукових проблем, висловлювати власну думку щодо них.

РН 16. Критично оцінювати наукові філологічні напрями, школи, підходи і методи на основі їх аналізу

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичне планування навчальної дисципліни (д/ф)

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин, відведених на:					
		Ра зо м	Л е к ц ії	Сем інар ські зан ятт я	Сам ості йна Робо та	Сем ест ров ий кон тро ль	Мод уль ний кон трол ь
Змістовий модуль 1. Мовна політика: діахронний аспект							
1.	Тема 1. Підходи до вивчення мовної сфери.	12	2		10		
2.	Тема 2. Мовне маніпулювання і мовна політика в діахронії.	13	2	2	8		1
3.	Тема 3. Історія мовних ситуацій і мовної політики	13	2	2	8		1
4.	Тема 4. Моделі мовних ситуацій і мовної політики в різних країнах світу	11	2		8		1
Усього за модуль		49	8	4	34		3
Змістовий модуль 2. Сучасні виміри мовної політики							
5.	Тема 5. Мова більшості і мова меншості. Заходи щодо збереження малих мов	13	2	2	8		1
6.	Тема 6. Суб'єкти мовної політики.	13	2	2	8		1
7.	Тема 7. Принципи мовної політики. Рівні мовних ситуацій.	15	2	2	10		1
Усього за модуль		41	6	6	26		3
Разом годин		90	14	10	60		6

Тематичне планування навчальної дисципліни (з/ф)

№ з/п	Назви змістових модулів і тем	Кількість годин, відведених на:					
		<i>Ра зо м</i>	<i>Л е к ц ії</i>	<i>Сем інар ські зан ят тя</i>	<i>Самос йна Робот</i>	<i>Семе ровий конт ль</i>	<i>Модул ий контр ль</i>
Змістовий модуль 1. Мовна політика: діахронний аспект							
1.	Тема 1. Типологія мовної політики	14	2		12		
2.	Тема 2. Мовне маніпулювання і мовна політика в діахронії.	12		2	10		
3.	Тема 3. Історія мовних ситуацій і мовної політики	14	2		12		
4.	Тема 4. Моделі мовних ситуацій і мовної політики в різних країнах світу	12		2	10		
Усього за модуль		52	4	4	44		
Змістовий модуль 2. Сучасні виміри мовної політики							
5.	Тема 5. Мова більшості і мова меншості. Заходи щодо збереження малих мов	14	2		12		
6.	Тема 6. Суб'єкти мовної політики.	12		2	10		
7.	Тема 7. Пріоритетні завдання та шляхи реалізації державної мовної політики в Україні	12			12		
Усього за модуль		38	2	2	34		
Разом годин		90	6	6	78		

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ І.

Мовна політика: діахронний аспект

Тема 1. Типологія мовної політики

Основні поняття та визначення мовної політики. Мовна політика в системі українського та міжнародного правового поля. Лінгвістичні (мовні) та нелінгвістичні чинники впливу на мовну політику України.

Рекомендована література:

Основна: 2–6

Додаткова: 2; 4

Тема 2. Мовне маніпулювання і мовна політика в діахронії.

Діахронний вимір мовної політики в Україні. Становлення й розвиток історико-правових засад державної мовної політики. Поняття мовного маніпулювання. Типологія маніпулятивних впливів.

Практичне заняття 1

Рекомендована література:

Основна: 3–6

Додаткова: 1; 3.

Тема 3. Історія мовних ситуацій і мовної політики

Світовий досвід провадження мовної політики: мовний аспект глобалізації. Тенденції розвитку мовної ситуації в Україні.

Практичне заняття 2

Рекомендована література:

Основна: 3–5

Додаткова: 3; 4

Тема 4. Моделі мовних ситуацій і мовної політики в різних країнах світу

Підходи до вивчення мовної ситуації у світовій науці. Еволюція української мови й ідентичності в українській діаспорі США. Європейські засади мовної політики.

Рекомендована література:

Основна: 3–6

Додаткова: 1; 2.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2

Сучасні виміри мовної політики

Тема 5. Мова більшості і мова меншості. Заходи щодо збереження малих мов

Мовна політика сім'ї: українці в англomовному соціумі. Державна мова як чинник національної єдності. Захист і підтримка міноритарних мов.

Практичне заняття 3

Рекомендована література:

Основна: 3; 8–10

Додаткова: 1; 3; 4.

Тема 6. Суб'єкти мовної політики.

Механізми дотримання мовних прав. Інституційний вибір у мовній політиці. Мовна політика сім'ї.

Практичне заняття 4

Рекомендована література:

Основна: 3–6

Додаткова: 1

Тема 7. Пріоритетні завдання та шляхи реалізації державної мовної політики в Україні

Екологія мови в Україні: пошук балансу. Мовне законодавство в умовах війни. Критерії оцінювання мовної політики.

Практичне заняття 5

Рекомендована література:

Основна: 1; 3–8

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (д/ф)

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		К-сть одиниць	Максимальна кількість балів	К-сть одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	4	4	3	3
Відвідування семінарських занять	1	2	2	3	3
Робота на семінарському занятті	10	2	20	3	30
Виконання завдань для самостійної роботи	5	7	35	5	25
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25
Семестровий контроль	-	-	-	-	-
<i>Разом</i>		-	86	-	86
Максимальна кількість балів: 172					
Розрахунок коефіцієнта: $172:100 = 1,72$					

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень аспірантів (з/ф)

Вид діяльності аспірантів	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		К-сть одиниць	Максимальна кількість балів	К-сть одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	2	2	1	1
Відвідування семінарських занять	1	2	2	1	1
Робота на семінарському занятті	10	2	20	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	7	35	6	30
Виконання модульної роботи					
Семестровий контроль	-	-	-	-	-
<i>Разом</i>		-	59	-	42
Максимальна кількість балів: 101					
Розрахунок коефіцієнта: $101:100 = 1,01$					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання (д/ф)

Змістовий модуль 1

МОВНА ПОЛІТИКА: ДІАХРОННИЙ АСПЕКТ

Тема 1. Типологія мовної політики

1. Опрацювати та доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці, мультимедійна презентація тощо для кращого засвоєння теми) (5 б).
2. Скласти схему «Типологія мовної політики» (5 б).

Тема 2. Мовне маніпулювання і мовна політика в діячронії.

1. Опрацювати та доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці, мультимедійна презентація тощо для кращого засвоєння теми) (5 б).
2. Скласти схему «Діахронний вимір мовної політики в Україні» (5 б).

Тема 3. Історія мовних ситуацій і мовної політики

1. Опрацювати та доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці, мультимедійна презентація тощо для кращого засвоєння теми) (5 б).
2. Схарактеризувати мовні ситуації в одній із країн Європи (за власним вибором) (5 б)

Тема 4. Моделі мовних ситуацій і мовної політики в різних країнах світу

1. Опрацювати та доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці, мультимедійна презентація тощо для кращого засвоєння теми) (5 б).

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка за модуль – 35 балів.
2. Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу, наявність мультимедійної презентації, правильність складання таблиці та схеми.

Змістовий модуль 2

СУЧАСНІ ВИМІРИ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ

Тема 5. Мова більшості і мова меншості. Заходи щодо збереження малих мов

1. Опрацювати та доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці тощо для кращого засвоєння теми). (5 б)

Тема 6. Суб'єкти мовної політики.

1. Опрацювати й доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці тощо для кращого засвоєння теми). (5 б)
2. Обґрунтувати доцільність/ недоцільність вибору мовної політики (на прикладі України будь-якого періоду). (5 б)

Тема 7. Пріоритетні завдання та шляхи реалізації державної мовної політики в Україні

1. Опрацювати й доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці тощо для кращого засвоєння теми). (5 б)
2. Обґрунтувати доцільність використання мовного законодавства України в умовах війни (5 б)

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка за модуль – 25 балів.
2. Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу, наявність мультимедійної презентації.

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання (з/ф)

Змістовий модуль 1

МОВНА ПОЛІТИКА: ДІАХРОННИЙ АСПЕКТ

Тема 1. Типологія мовної політики

1. Опрацювати та доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці, мультимедійна презентація тощо для кращого засвоєння теми) (5 б).
2. Скласти схему «Типологія мовної політики» (5 б).

Тема 2. Мовне маніпулювання і мовна політика в діячронії.

1. Опрацювати та доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці, мультимедійна презентація тощо для кращого засвоєння теми) (5 б).
2. Скласти схему «Діахронний вимір мовної політики в Україні» (5 б).

Тема 3. Історія мовних ситуацій і мовної політики

1. Опрацювати та доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці, мультимедійна презентація тощо для кращого засвоєння теми) (5 б).
2. Схарактеризувати мовні ситуації в одній із країн Європи (за власним вибором) (5 б)

Тема 4. Моделі мовних ситуацій і мовної політики в різних країнах світу

1. Опрацювати та доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці, мультимедійна презентація тощо для кращого засвоєння теми) (5 б).

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка за модуль – 35 балів.
2. Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу, наявність мультимедійної презентації, правильність складання таблиці та схеми.

Змістовий модуль 2

СУЧАСНІ ВИМІРИ МОВНОЇ ПОЛІТИКИ

Тема 5. Мова більшості і мова меншості. Заходи щодо збереження малих мов

1. Опрацювати та доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці тощо для кращого засвоєння теми). (5 б)

Тема 6. Суб'єкти мовної політики.

1. Опрацювати й доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці тощо для кращого засвоєння теми). (5 б)
2. Обґрунтувати доцільність/ недоцільність вибору мовної політики (на прикладі України будь-якого періоду). (5 б)

Тема 7. Пріоритетні завдання та шляхи реалізації державної мовної політики в Україні

1. Опрацювати й доповнити лекційний матеріал (опорні схеми, таблиці тощо для кращого засвоєння теми). (5 б)
2. Обґрунтувати доцільність використання мовного законодавства України в умовах війни (5 б)

Критерії оцінювання

1. Максимальна оцінка за модуль – 25 балів.
2. Оцінюється самостійність мислення, аргументованість тез, вихід на рівень теоретичного узагальнення фактологічного матеріалу, наявність мультимедійної презентації.

Критерії оцінювання виконаних аспірантами завдань для самостійної роботи

Самостійну роботу аспірантів з навчальної дисципліни «Мовна політика в полілінгвальному просторі» оцінюють за такими параметрами:

5 балів – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, із наведенням прикладів і застосуванням методу аналізу. Аспіранти самостійно працює з науковою літературою; робить висновки; уміє формулювати й обґрунтовувати власну позицію.

4 бали – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, лаконічно, змістовно, обґрунтовано, але з деякими помилками щодо викладу матеріалу та без наведення прикладів до окремих фактів і явищ. Студент працює із запропонованою науковою літературою; робить висновки. Однак у процесі відтворення самостійно дібраного матеріалу простежено брак власних суджень та узагальнень.

3 бали – завдання для самостійної роботи виконані в повному обсязі, але з порушенням логіки й послідовності викладу матеріалу та без ілюстрування прикладами. Допущено стилістичні помилки, неточно вжито терміни, довільно витлумачено факти. Студент працює із запропонованою науковою літературою, але аналізує її недбало, без висвітлення поглядів різних науковців.

2 бали – завдання для самостійної роботи виконані не в повному обсязі, частково самостійно. Студент володіє матеріалом на початковому рівні, викладає його хаотично й необґрунтовано, без дотримання мовних норм; має фрагментарні навички роботи з науковими джерелами і не вміє робити висновки.

1 бал – виконано менше ніж половину завдань для самостійної роботи. Матеріал фрагментарний, не систематизований, не ілюстрований прикладами, порушена структура викладу. Його основу становить необґрунтоване копіювання чужих думок і позицій. Студент не вміє працювати з науковими джерелами й робити узагальнення.

0 балів – більшу частину самостійних завдань не виконано. Студент лише частково володіє навчальним матеріалом, не вміє чітко, лаконічно й послідовно висвітлювати його; не працює з науковими і навчальними джерелами.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Кожний модуль включає бали за модульну контрольну роботу (модульний контроль), який проводять після завершення вивчення навчального матеріалу модуля. Студенти виконують модульні контрольні роботи в ЕНК.

Змістовий модуль 1 Мовна політика: діахронний аспект

Форма проведення: дистанційний формат, онлайн-тестування.

Максимальна кількість балів: 25 балів.

Критерії оцінювання виконання студентами модульних контрольних робіт: модульна контрольна робота містить 25 тестових завдань, правильна відповідь на одне тестове завдання – 1 бал.

Змістовий модуль 2 Сучасні виміри мовної політики

Форма проведення: дистанційний формат, захист проекту.

Максимальна кількість балів: 25 балів.

Критерії оцінювання виконання здобувачами власного проекту (аналіз будь-якого корпусу) за такими модулями:

1. Опис корпусу, джерел матеріалу. Основне завдання корпусу. Можливості корпусу (5 б.).
2. Вияв основних параметрів мовної політики (5 б.).
3. Обґрунтування функційності мовної політики (5 б.).
4. Опис будь-якої лінгвістичної особливості / особливостей корпусу, яку / які зафіксували в процесі роботи над проектом (5 б.).
5. Висновки (5 б.).

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання (д/ф)

Семестровий контроль відбуватиметься у формі заліку (максимум 100 балів).

Навчальні досягнення здобувачів зі змістових модулів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю та виконання самостійних завдань, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100 (максимально можна набрати 172 бали, відповідно коефіцієнт – 1,72).

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання (з/ф)

Семестровий контроль відбуватиметься у формі заліку (максимум 100 балів).

Навчальні досягнення здобувачів зі змістових модулів оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності та виконання самостійних завдань, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100 (максимально можна набрати 101 бали, відповідно коефіцієнт – 1,01).

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю (для самоконтролю)

Підходи до вивчення мовної сфери.

Мовне маніпулювання і мовна політика в діяхронії.

Історія мовних ситуацій і мовної політики

Моделі мовних ситуацій і мовної політики в різних країнах світу

Мова більшості і мова меншості. Заходи щодо збереження малих мов

Суб'єкти мовної політики.

Принципи мовної політики. Рівні мовних ситуацій.

Мовне маніпулювання і мовна політика в діяхронії і синхронії

Мова більшості і мова меншості. Заходи щодо збереження малих мов

Історія мовних ситуацій і мовної політики в царській Росії

Історія мовних ситуацій і мовної політики в Польщі

Історія мовних ситуацій і мовної політики в Австро-Угорщині

Історія мовних ситуацій і мовної політики в СРСР

Історія мовних ситуацій і мовної політики в УРСР

Історія мовних ситуацій і мовної політики в сучасній Україні

Актуальні проблеми мовної політики в Російській Федерації

Актуальні проблеми мовної політики (будь-якої європейської держави)

Спроби регулювання світової лінгвістичної ситуації за допомогою штучних мов

.6.6 Оцінювання освітніх досягнень аспірантів за системою ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90–100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82–89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75–81 балів	Добре – загалом добрий рівень знань (умінь) із незначною кількістю помилок.
D	69–74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60–68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь).
FX	35–59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, із можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання.
F	1–34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням – досить низький рівень знань (умінь), що потребує повторного вивчення дисципліни

6. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ (Л/Ф)

«Мовна політика в полілінгвальному просторі»

Разом: 90 год., зокрема: лекції – 14 год., практичні заняття – 10 год., МК – 6 год., самостійна робота – 60 год.

Тиждень	I-IV				V-VII		
	Змістовий модуль I				Змістовий модуль 2		
Назва модуля	Мовна політика: діахронний аспект						
К-сть балів за модуль	84 балів						
Лекції	I	II	III	IV	V	VI	VII
Теми лекцій	Підходи до вивчення мовної сфери. (1 б.)	Мовне маніпулювання і мовна політика в діахронії. (1 б.)	Історія мовних ситуацій і мовної політики (1 б.)	Моделі мовних ситуацій і політики в різних країнах світу (1 б.)	Мова більшості і мова меншості. Заходи щодо збереження малих мов (1 б.)	Суб'єкти мовної політики. (1 б.)	Принципи мовної політики. Рівні мовних ситуацій. (1 б.)
Теми семінарських занять		Мовне маніпулювання і мовна політика в діахронії. (11 б.)	Історія мовних ситуацій і мовної політики (11 б.)		Мова більшості і мова меншості. Заходи щодо збереження малих мов (11 б.)	Суб'єкти мовної політики. (11 б.)	Принципи мовної політики. Рівні мовних ситуацій. (11 б.)
Самостійна робота	(10 б.)	(10 б.)	(10 б.)	(5 б.)	(5 б.)	(10 б.)	(10 б.)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 (25 б.)			Модульна контрольна робота 2 (25 б.)			Модульна контрольна робота 3 (25 б.)
Семестровий контроль	Залік						

6. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТКА ДИСЦИПЛІНИ (з/Ф)

«Корпуси текстів та електронні лексикографічні системи»

Разом: 90 год., зокрема: лекції – 6 год., практичні заняття – 6 год., самостійна робота – 78 год.

		I–IV			V – VII	
Модулі		Змістовий модуль 1			Змістовий модуль 2	
Назва модуля		Мовна політика: діахронний аспект				
К-сть балів за модуль		42 балів				
Лекції		I	II	III	IV	V
Теми лекцій		Корпусні студії: діахронний і синхронний аспекти (1 б.)	Корпусна розмітка (1 б.)	Корпусна розмітка (11 б.)	Технологія створення корпусів текстів (1 б.)	Комп'ютерні програми для роботи з корпусом (11 б.)
Теми семінарських занять		Корпусні тексти природної мови, їх типологія. Корпусні системи української мови (11 б.)	(10 б.)	(10 б.)	(5 б.)	(10 б.)
Самостійна робота		(10 б.)	(10 б.)	(10 б.)	(5 б.)	(15 б.)
Види поточного контролю						
Семестровий контроль		Залік				

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна література

1. Ажнюк Б.М. Ю.О. Жлуктенко і сучасна українська соціолінгвістика *Національна пам'ять у філології: спадщина професора Юрія Олексійович Жлуктенка* / ред. Зорівчак Р.П. Львів, 2017. С. 63-70.
2. Ажнюк Б. М. Мовна політика: Україна і світ: Монографія. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго, 2021. 420 с.
3. Ажнюк Л. В. Право на мовне довкілля з позицій юридичної лінгвістики *Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ*. Київ, 2019. С. 281–282.
4. Загнітко А.П. Гібридна війна і гібридне мовне законодавство – мовна агресія: віртуальна реальність (минуле і сучасне) *Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ*. Київ, 2019. С. 141-159.
5. Марусик Т. Здобутки і втрати мовної політики в умовах прямої воєнної агресії та гібридної війни *Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ*. Київ, 2019. С. 175-188.
6. Мозер М. Ще раз про «Європейську хартію регіональних або міноритарних мов» в Україні *Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ*. Київ, 2019. С. 15-24.
7. Півторак Г. П. Питання мови в протистояннях релігійних конфесій в Україні *Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ*. Київ, 2019. С. 132–139.
8. Пономаренко В. П. Лінгвістична карта Європи і багатомовність *Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ*. Київ, 2019. С. 241-250.
9. Шведова М. Генеральний регіонально анотований корпус української мови (ГРАК) як інструмент дослідження лексико-граматичної варіативності. *Людина. Комп'ютер. Комунікація: зб. наук. праць*. Львів : Вид-во Львівської політехніки, 2019. С. 145–148.
10. Шишкін В. І. Національна мова у державотворенні *Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ*. Київ, 2019. С. 6–14.

Додаткова література

1. Демська-Кульчицька О. Основи національного корпусу української мови : монографія. Київ : Інститут української мови НАНУ, 2005. 219 с.
2. Розумний М. Чергові мовні суперечки. URL : <http://www.unian.ua/politics/1737976-chergovi-movni-superechki.html>
3. Тараненко О. О. Державна мовна політика і контроль за станом літературної мови: досвід постсоціалістичних країн *Мовне законодавство і мовна політика: Україна, Європа, світ*. Київ, 2019. С. 50–96.
4. Широков В. Лінгвістично-інформаційні студії. У 5 тт. Т. 4. Корпусна та когнітивна лінгвістика / Український мовно-інформаційний фонд НАН України. Київ, 2018. 246 с.